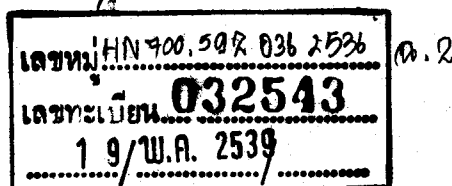

บทบาทของพยาบาลอนามัยชุมชนในการพัฒนาชุมชนตามความจำเป็นพื้นฐาน
Roles of the Community Nurse in Community Development
as Related to Basic Minimum Needs

อติญาณ์ ศรีเกษตวัน
Atiya Sarakshetrin

วิทยาลัยศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์เพื่อพัฒนาชุมชน
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

Master of Education Thesis in Community Development Education
Prince of Songkla University

2536

ชื่อวิทยานิพนธ์ บทบาทของพยาบาลอนามัยชุมชนในการพัฒนา
 ชุมชนตามความจำเป็นพื้นฐาน
 ผู้เขียน นางสาวอติญาณ์ ศรีเกษตรริน
 สาขาวิชา ศึกษาศาสตร์เพื่อพัฒนาชุมชน
 ปีการศึกษา 2535

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาบทบาทของพยาบาล
 อนามัยชุมชน ในการพัฒนาชุมชนตามความจำเป็นพื้นฐาน เปรียบเทียบ
 บทบาทของพยาบาลอนามัยชุมชนที่มีอายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา
 รายได้ ประสบการณ์การทำงาน ประสบการณ์การเข้ารับการอบรม
 เกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนตามความจำเป็นพื้นฐาน ความรู้ความเข้าใจ
 เกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนตามความจำเป็นพื้นฐาน และเจตคติต่อการ
 พัฒนาชุมชนที่ต่างกันในการพัฒนาชุมชนตามความจำเป็นพื้นฐาน และ
 เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะของพยาบาลอนามัยชุมชนในการ
 พัฒนาชุมชนตามความจำเป็นพื้นฐาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาเป็น
 พยาบาลที่ปฏิบัติงานในฝ่ายส่งเสริมสุขภาพโรงพยาบาลชุมชน ใน
 เขตสาธารณสุข 11 จำนวน 90 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล
 ใช้แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป เจตคติต่อการพัฒนาชุมชน ระดับบทบาท
 ของพยาบาลอนามัยชุมชนในการพัฒนาชุมชนตามความจำเป็นพื้นฐาน
 ปัญหาและข้อเสนอแนะ และแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ
 การพัฒนาชุมชนตามความจำเป็นพื้นฐาน ข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์
 ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS
 (Statistical Package for the Social Sciences)
 เพื่อหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที
 (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวน (ANOVA) และการทดสอบ
 ค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (scheffe)

ผลการวิจัยพบว่า

1. พยาบาลอนามัยชุมชนมีบทบาทมากในการพัฒนาชุมชนตามความจำเป็นพื้นฐาน เมื่อพิจารณาเป็นรายหมวดทั้ง 9 หมวดพบว่า มีบทบาทมากที่สุดเพียงหมวดเดียว คือ ให้ครัวเรือนสามารถควบคุมช่วงเวลาและจำนวนของการมีบุตรได้ มีบทบาทมากในหมวดให้ประชาชนได้กินอาหารที่ถูกสุขลักษณะเพียงพอกับความต้องการของร่างกาย ให้ประชาชนมีโอกาสเข้าถึงบริการสังคมขั้นพื้นฐานที่จำเป็นแก่การดำรงชีวิต และให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาความเป็นอยู่และการกำหนดชีวิตของตนเองและชุมชน มีบทบาทปานกลางในหมวดให้ประชาชนที่มีที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม ให้ประชาชนมีการพัฒนาจิตใจตนเองให้ดีขึ้น ให้ประชาชนมีจิตสำนึกและร่วมกันอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้ประชาชนมีความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และมีบทบาทน้อยเพียงหมวดเดียวคือ ให้ประชาชนมีการประกอบอาชีพและมีรายได้เพียงพอต่อการดำรงชีวิต

2. พยาบาลอนามัยชุมชนที่มีอายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนตามความจำเป็นพื้นฐาน และเจตคติต่อการพัฒนาชุมชน ที่ต่างกันมีบทบาทในการพัฒนาชุมชนตามความจำเป็นพื้นฐานไม่แตกต่างกัน

ส่วนพยาบาลอนามัยชุมชนที่มีรายได้มาก มีบทบาทในการพัฒนาชุมชนตามความจำเป็นพื้นฐานมากกว่า พยาบาลอนามัยชุมชนที่มีรายได้ปานกลางและรายได้น้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่พยาบาลอนามัยชุมชนที่มีรายได้ปานกลางกับรายได้น้อยมีบทบาทในการพัฒนาชุมชนตามความจำเป็นพื้นฐานไม่แตกต่างกัน ส่วนพยาบาลอนามัยชุมชนที่มีประสบการณ์การทำงานมาก และมีประสบการณ์การเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนตามความจำเป็นพื้นฐาน มีบทบาทในการพัฒนาชุมชนตามความจำเป็นพื้นฐานมากกว่า พยาบาลอนามัยชุมชนที่มีประสบการณ์การทำงานน้อย และที่ไม่มีประสบการณ์การเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนตามความจำเป็นพื้นฐาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ปัญหาของพยาบาลอนามัยชุมชนในการพัฒนาชุมชน ตามความจำเป็นพื้นฐาน พบว่ามีปัญหาสำคัญ ได้แก่ ชาวบ้าน ไม่ให้ความร่วมมือ ขาดความรู้ มีความเชื่อด้านสุขภาพอนามัยที่ผิด ปัญหาเศรษฐกิจ ความยากจน และปัญหาการขาดแคลนงบประมาณ ที่จะสนับสนุนชุมชน มีข้อเสนอแนะคือ ควรจัดให้มีการประชาสัมพันธ์ สุขศึกษา ความรู้ เปลี่ยนเจตคติที่ไม่ดีของชาวบ้าน ควรส่งเสริม อาชีพเพื่อเพิ่มพูนรายได้ และผู้บังคับบัญชาควรให้ความสำคัญของ งานระดับชุมชน ควรสร้างขวัญและกำลังใจ

จากผลการวิจัยดังกล่าว มีข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้ ในการบรรจุพยาบาลเข้าปฏิบัติงานเป็นพยาบาลอนามัยชุมชน ควร เลือกรับบุคคลที่มีเงินเดือนมาก มีประสบการณ์การทำงานมากและมี ประสบการณ์การเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนตาม ความจำเป็นพื้นฐาน

Thesis Title Roles of the Community Nurse in
Community Development as Related
to Basic Minimum Needs
Author Miss Atiya Sarakshetrin
Major Program Community Development Education
Academic Year 1992

ABSTRACT

This research was aimed at (1) investigating the roles of the community nurses in community development as related to basic minimum needs; (2) comparing the community nurses' roles in terms of age, marital status, educational attainment, income, work experience, community development training experience, knowledge of and attitude toward the community development as related to basic minimum needs; and (3) investigating issues as well as problems including suggestions for the community nurses in community development as related to basic minimum needs. The subjects under the study were 90 nurses taken from the Health Promotion sections under the community hospitals in the Public Health Region XI. The instrument for data collection was a threefold questionnaire on respondents' general information; attitudes toward community development, the level at the roles in community development along with the nurses' problems including suggestions;

and a test for knowledge and understanding of community development as related to basic minimum needs. In the data analysis, the SPSS computer programme (Statistical Package for the Social Sciences) was employed for percentage, arithmetic mean, standard deviation, t-test, ANOVA and Scheffé test for paired-variable comparison.

The findings were as follows:

1. The roles played by community nurses were of great significance. Upon their overall extents of all the 9 roles under the study, the subjects' only role at the highest level was their encouragement of the households to gain control of the duration and number of childbirth. Second to the above were those which encouraged people to have sufficient supply of daily-allowing nutrients, to get access to available services of basic daily-living needs, and to inspire the people to involve in developing and determining their own way of living and community life-style. The subjects' roles at the medium level were the encouragement of the people to have a comfortable living quarters and good environment, to uplift their morale and ethical awareness, to inspire awareness of natural resource conservation, and to help people feel secure in their lives and properties. And their only role at the lower level was that which encouraged the people to earn a comfortable living and lead a happy life.

2. There was no significant difference between the subjects' roles in community development as related to basic minimum needs in terms of age, marital status, educational attainment, knowledge and understanding of, and attitudes toward community development. However, the role played by the subjects with high income was found at the higher level in community development than those with medium and low income, that is, at .05 level, while the role played by those with medium and low income was found at no significant difference. Furthermore, the role played by subjects with more work experience and some training experience was found at the higher level in community development than those with low work experience and no training experience at the .05 level.

3. Issues and problems in community development encountered were as important as follows: a lack of people cooperation and proper knowledge in community development; their misconceptions in health issues and poverty and a severe lack of funds and budgets to support such programs in the community. In order to cope with the problems mentioned, all agencies and work units involved should extend and promote effective public relations, public health information, to enhance positive attitudes among people, including programs for supplementary income. More important

to this point was that the immediate superior staff should be conscientious and pay more attention to the community nurse programs as well as to their subordinates.

As regards the implications of this research, the following recommendations for the implementation of the community nurse programs are of a considerable attention : ideal candidates for the community nurse programs should be those with high salary, extensive work experience and sufficient training experience.